

GAZETA KORRESPONDENTA WARSZAWSKIEGO Y ZAGRANICZNEGO.

Z WARSZAWY DNIA 7. LUTEGO ROKU 1800. w PIĄTEK.

z Berlina dnia 1. Lutego.

Xiąże Landgraf Hesse - Kasselki w tych dniach tu przyjechał.

Zeszłego Wtorku tuteysza Akademia Nauk, iako w rocznicę założenia swojego, zwykłe odprawiła posiedzenie. P. Ancillon czytał pismo pod tytułem: *Uwagi nad rozbiorem zasad w umiejętnościach*. P. Baillide czytał *uwagi nad słowami francuzkiemi Dziś i Jutro*. P. de Goyon czytał *Traktat O ubiorach narodowych przy końcu wieku 18go*.

Na dniu 18. Stycznia Towarzystwo Przyjaciół Ludzkości zgromadzały się w domu Łoży Royal York odprawiło trzecią rocznicę założenia swojego. Pomiędzy wielu znakomitemi osobami Minister Mafrow zaszczycił to zgromadzenie bytnością swoją. P. Bendavid Dyrektor Towarzystwa otworzył posiedzenie przeczytaniem *Uwag nad instrukcją Żydów*, okazując pożytki dla kraju z oświecenia tej klasy ludzi. P. Heinsius Sekretarz Towarzystwa czynił wyszczególnienie prac uczonych, iakimi się Towarzystwo w zeszłym roku zatrudniało, oznajmił przytym, iż na zapytanie: *Jakie są najlepsze sposoby do przemienienia szkół Łacińskich na szkoły Obywatelskie, i połączenia tychże z szkołami garnizonowemi*, odpowiedź P. Lachmann Kaznodziei w Brunświku znalazła się naydogodniejszą, dla czego Towarzystwo przyznało mu oznaczoną nadgodę czerw: zł: 20.

Gdy Nayjaśniejszy Król Jmć Pruski uregulowanie długów Króla Jmci Stanisława Augusta i bywszey Rzpłtey Polskiej przez swych i obu dworów Cesarzkich pełnomocnych Komissarzy dopełnione, ze swej strony nayjaśkawiej zaaprobować raczył; Stosownie więc do tego, pod niżej wyrażonemi Numerami w Komissyi zapisani i do zaspokoienia przez Jego Królewską Mość przyjęci kredytorowie bywszey Rzpłtey Polskiej, ieżeli przed terminem zaspokoieniami nie są, w dniach niżej przepisanych przynależnych im summ wypłaty, uzyskaia.

Dnia 24. Marca 1800. Z pomiędzy Kawalerow Maltańskich, sukcesorowie Mielżyńskiego, oraz z pomiędzy różnych pretensyi Nra 20. 67. 88. 126. 300. 521. 599. 657. 695. 712. 761. 778. 810. 857. 879. 906. 909. 993. 993. 1173. 1177. i 1182.

27. Za liwerunki dla armij, i z pretensyi do Kommissoryatu wojennego Nr 89. Nra 1. 2. 3. 4. 5. 6. 14. 23. 49. 50. 114. 192. 326. 356.

28. Woyska Koronnego sztab generalny Nra 141. 524. 830. i Kommissyi Woyskowej Nr 30. 37. 38. 44. 63. 149. 250. 363. 718. i 1184.

31. Z Gwardyi pieszey Koronney Nr 25. 71. 72. 106. 113. 129. 139.

Dnia 1. Kwietnia Nra 144. 147. 251. 252. 254. 255. 265. 279. 351. 372. 476. 496. 497. 561. 746. 842. 846. 861. 885. 891. 892. 932. 933. i 964.

3. Artylleryi Koronney Nr 68. 119. 136. 209. 261. 410. 456. 471. 687. 1012 i 1035, tudzież Korpusu Inżynierow Nr 53. 127. 204. 723. i 724.

4. Batalionu Skarbowego Nr 99.

7. 1go i 2go Regimentu infanteryi Nra 366. 482. 707. 829. 831. 844. 990. 991. 1106. 1111. Nr 87. 248. 481. 620. 959. i 989.

8. 3go, 4go i 6go Regimentu Nr 66. i 830. Nr 443. i 1008. Nr 93. 199. 386. 408. 409. 499. i 590.

17. 7go i 8go Regimentu Nr 232. 491. 975. 992. 999. i 1000. Nr 85. 354. 773. 774. 1019. 1033. i 1119.

18. 9go i 10go Regimentu Nr 347. 541. i 815. Nr 374. 462. 467. 477. 557. 791. 931. 978. i 1042.

21. 12go, 14go i 15go Regimentu Nr. 116. 694. i 780. Nr 364. Nr 286. 399. 519. i 818., tudzież lekkiej infanteryi Nr 230. 851. i 986.

22. Korpus Kadetow Nr 268. 289. 290. 291. 292. 293. 319. 444. 492. 512. 845. i 934.

24. Kawaleryi Narodowej Nr 184. 283. 325. 396. 397. 400. 405. 407. 472. 480. 490. 584. 692. 792. 809. 809. 833. 897. 908. 926. 946. 967. 976. 997. 998. 1109. 1175 i 1135.

Dnia 25 kwietnia Gwardyi konney Koronney
Nr 110. 164. 355. 402. 463. 813. i 824.

28. Lekkich Pułkow Nr 1093. Nr 717. 862. i 876. Nr 175. i 465. Nr 266. i 772. Nr 212. i 1168.

29. Armij Litewskiej sztabu generalnego Nr 120. i 1095. tudzież Gwardyi pieszey Litt: Nr 46. 92. 104. 148. 324. 331. 332. 341. 385. 489. i 1112.

Dnia 1. Maja Artylleryi, Milicyi skarbowey, Milicyi Marszałkowskiej i wszystkich ogólnie Regimentow pieszych Litewskich, Nr 60. 515. 841. Nr 675. Nr 690. i 704. Nr 767. i 768. Nr 121. i 123. Nr 756. Nr 996. Nr 580. i 748. tudzież Nr 193.

2. Kawaleryi Narodowej Litewskiej Nr 122. 451. 570. i 592. przytym Gwardyi konney Lit: Nr 165. 219. i 508.

5. 180. 250. 380. 480. i 580 Pułku przedniej straży Litt: Nr 201. 220. 221. 225. 627. 634. 635. Nr 665. 666. 667. i 1113. Nr 629. Nr 632. i 639. Nr 631. 638. 644. i 1114.

6. 680. i 780 Pułku Nr 222. 628. 630. 636. 637. 640. i 1115. Nr 166. 187. 188. 189. 190. 223. 224. 510. 643. i 664.

8. Inwalidow Nr 26. 55. 56. 58. 64. 76. 77. 79. 80. 81. 131. 142. 143. 197. 198. 208. 227. i 450.

9. Nr 516. 848. 984. 1146. 1189. 1190. i 1192.

12. Żołnierzy różnych Regimentow Nr 102. 272. 295. 296. 297. 298. 299. 330. 339. 602. 837. 988. 1148. 1194. i 1196.

13. Nr 1197. 1198. 1199. 1200. 1201. 1202. 1203. 1204. 1206. 1207. 1208. 1209. 1210. 1211. 1212. 1213. 1214. 1215. i 1216.

15. Rady Nieuftającej Nr 65. 84. 100. 683. 1016. Nr 39. 132. 133. 182. 214. 215. 264. 277. i 827.

16. Assefforyi Nr 27. 28. 178. 178. 179. 285. 316. 595. 605. 698. i 871.

19. Departamentu zagranicznych interesow Nr 32. 42. 118. 151. 158. 177. 256. 382. 448. 697. 700. i 822.

20. Kommissyi Skarbowey Nr 70. 1178. Nr 243. 273. 294. 318. 340. 387. 739. 785. 790. i 1103.

26. Officyalistow Celnych Nr 86. 513. 574. 575. 603. 749. 955. 961. 963. 987. 994. 1104. i 1130.

27. Officyalistow Czapowych i Tabaczych Nr 445. 936. 962. 1023. 1097. Nr 183. 259. 796. 896. 948. 960. i 1148.

29. Konsumpcyjnych i innych do Departamentu Skarbowego należących Officyalistow Nr 520. 898. 941. 953. 969. Nr 604. 895. 974. i 1105.

30. Kommissyi Kwaterniczey Nr 352.

Dnia 9. Junij. Officyalistow Policyjnych Nr 51. 253. 370. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422.

10. Nr 425. 428. 429. 430. 431. 433. 434. 435. 437. 438. 439. 440. 441. 447.

12. Nr 486. 487. 542. 543. 551. 648. 649. 660. 686. 763. 786. 797. 810. 888. 935. tudzież Juryzdykcyi Marszałkowskiej Nr 310. 311. i 312.

Przytym dla informacyi każdego iak sobie ma postąpić, następujące punkta do publiczney wiadomości podają się:

1. Jedynie w powyższej specyfikacyi przez Numera ich inskrypcyi lub z nazwiskiem wyrażeni wierzyciele, na zaspokojenie ze skarbu Nayaśnniejszego Króla Jmci *Pruskiego* przyięci zostali, oprócz tych zaś żądni inisi.

2. Ci więc wierzyciele których Nayaśnniejszy Król Jmci *Pruski* na swoią schedę przyięć raczył, w dniach powyżey wyrażonych, przyznane sobie summy od niżej podpisanych Kommissarzy, a to, pomniejsze kwoty w gotowiznie, inne zaś w rekognicyach obligowych (*Reconnoissances*) użylkaią.

3. Takowe rekognicye obligowe w przepisany w tychże przeciągu czasu, przed Królewską Dyrekcyą kompanii morskiej w *Berlinie*, produkowane koniecznie być muszą, w niedopełnieniu zaś tego, iuż więcej akceptowanemi ani wypłacanemi nie będą.

4. Każdy wierzyciel dla odebrania należney sobie obligowey rekognicyi lub gotowizny, na terminie który mu się przeznaczy, osobiście, lub też przez swego pełnomocnika przed Kommissarzami *Królewsko-Pruskiemi* ma się stawić.

5. Jeżeli się wierzyciel sam osobiście stawi, a Kommissarzom ieszcze dobrze znanym nie jest, w takowym razie, przez użycie świadectwa osoby zakredytowaney, iako tym jest istotnie za kogo się udaie, okazać będzie powinien.

6. Jeżeli zaś pełnomocnika sobie obierze, tedy przez autentyczną plenipotencyą, w przyzwoitym sobie sądzie na niego uczynioną, legitymować go, obowiązany będzie.

7. Będzie obowiązkiem każdego wierzyciela, aby odbierając obligową rekognicyą lub gotowiznę, skrypta albo inne dokumenta, na których się dług lub pretensya iego gruntuie, złożył i dał kwit na odebranie obligowey rekognicyi albo gotowizny.

8. Jeżeli w imieniu zmarłego wierzyciela sukcesorowie wypłaty żądać będą, to zaświadczeniem od zwierzchności pod którą zostali, dowieść są obowiązani, iż oni są istotnie iedynymi onego dziedzicami.

9. Legitymiacya takowa ośobliwie jest potrzebna w tym przypadku, jeżeli ten, po którym sukcesyja spada, w czasie zapisania swej pretensyi, zotawał jeszcze przy życiu i oneż sam zalikwidował.

10. Jeżeli kto już po likwidacyi, przez cesyją zlewek Prawa długu jakowego lub pretensyi nabył, tedy nie tylko ustatyiony sobie dokument, ale też oraz zaświadczoną przez sąd lub publicznego notaryusza cesyją onego złożyć obowiązany będzie.

11. Jeżeli wierzyciele wcale albo tylko w części są małoletniemi, na ów czas wydanie obligowey rekognicyi ich opiekunowi inaczej nastąpić nie może, aż gdy tenże dekretem sądu pupilarnego pokaże się być do tego autoryzowanym.

12. Niezachowujący wyżej wyrażonych przepisów, nie będzie mógł ani wydania sobie obligowey rekognicyi, ani gotowych pieniędzy używać, i takowe w depozyt oddane zostaną. — Dan w Warszawie d. 31. Stycznia 1800.

Pełnomocni Kommissarze Najjaś. Króla Jmci Pruskiego do uregulowania długów Króla Jmci Stanisława Augusta i bywšzey Rzeczypospolitey Polskiej.
de STEUDENER. de KUJA W A.

z Paryża dnia 21 Stycznia.

Konsulowie wydali w tych dniach wyrok następujący treści:

„Ponieważ część wychodzących w Paryżu Dzienników stała się tylko narzędziem w ręku nieprzyjaciół Rzpltey, a Rząd ma istotnie poleconym sobie, aby czuwał nad bezpieczeństwem Ludu Francuzkiego, przeto dopoty, do poki wojna trwać będzie, żaden dziennik drukowanym być nie może, prócz następujących 13. *Monitor*, *Dziennik sporów Prawodawczych i Dekretów*, *Dziennik Paryżki*, *Bien Informé*, *Publiciste*, *Przyjaciel Praw*, *Klucz Gabinetow*, *Obywatel Francuzki*, *Dziennik wolnych ludzi*, *Dziennik wieczorny*, *Dziennik obrońców Ojczyzny*, *Dekada Filozoficzna*. Właściciele i wydawcy wymienionych Dzienników powinni przed ministrem Policji złożyć dowody, iż są obywatelami Francuzkiemi i okazać mu miejsce mieszkania swojego. Jeżeli którykolwiek z tych dzienników przyjmie jaki artykuł, który ubliża uszanowaniu Narodowi i konstytucyi lub sławie armiiow przeciwnym jest, lub zawierać będzie w sobie pociski przeciw przyjaznym i sprzymierzonym mocarstwom, chociażby te z obcych pism wyjętemi były, naówczas dziennik takowy natychmiast zakazany być powinien. Osoby któreby inne dzienniki prócz wymienionych drukowały, przeda-

waly, różnosiły &c. będą aresztowanemi, a ich towar skonfiskowanym.

Policja uczyni podobneż urządzenie względem Dzienników po departamentach.

Trybunał i Ciało Prawodawcze postanowiły już urządzenie dla połiedzeń swoich. Kiedy w Trybunacie nie będzie zebrana dostateczna liczba członków, aby rozwagi rozpocząć się mogły, naowczas ci, którzy bez prawney przyczyny nie będą przytomni, zostaną wezwani na pismie od Prezydenta, imiona ich będą ogłoszone, a Prezydent wyrzeczce do nich te słowa *Wczoraj Trybunał był nie zebrany w zupełney liczbie, a wy nieznajdowaliście się na miejscach swoich*. W Trybunacie żaden nadzwyczajny wniosek uczynionym być nie może, kiedy w pierwey na pismie w kancelaryi złożonym i od Prezydenta 24 godzinami wprzód oznaymionym nie zostanie.

W ciele Prawodawczym postanowiono, iż sessya zaczynać się będzie wsamo południe, członki mają przychodzić w przepisany ubiorze. Mowcy Trybunału i Rządu będą wprowadzani przez 4 posłańców Stanu, żaden znak pochwały lub nagany nie ma być danym, lista każdego nieprzytomnego członka będzie przez 3 dni w sali wywieszona, a uwolnienie od przytomności na sessyi tylko dla choroby lub innych nagłych wypadków nadane być może.

Ponieważ w Senacie miejsca teraz są próżne, na które trzy najwyższe władze Rzeczypospolitey kandydatów podają, przeto w Trybunacie nastąpiło już w tey mierze zbieranie kresiek. *Tronchet* miał najwięcej kresiek to jest 13. po nim najwięcej mieli *Dupuis*, *Lanjuinais* i ex-Dyrektorowie *Treillard*, *Merlin* i *Reveillere Lepaux*. Po iedney kresce mieli ex-Dyrektorowie *Barthelemy* i *Letourneur*.

Na liście w ciele Prawodawczym znajdowało się imie *Lafayette*. Gdy to jednak przeczytany był, rzekł *Crochon*.

„Nie bez zadziwienia słyszę tu imie *Lafayette*. Maż to być bywšzy General? Lecz to być nie może, gdyż ón nie jest Francuzem, a my tych tylko obierać powinniśmy, którzy takim zaszczytem są oznaczeni. Żądam przeto aby to imie wymazanym zostało.“ Wniosek ten wielu głosami poparty natychmiast był uchwalonym.

Dziwną także wszystkimi wydawało się rzecz, iż znaiomy *Adanson* członek Instytutu Narodowego przy ofiarowaniu ciała Prawodawczemu pisma swojego pod tytułem *Siedm-dziesiątoletni Filozof*, przez wzgląd na zasługi swoje, doświadczenie i Republikanizm, żądał aby był podany za kandydata do Senatu. Lecz

na tak osobliwsze żądanie ciało Prawodawcze przystąpiło do porządku dziennego.

Konsulowie przeznaczyli dom *Oratorium* zwany na miejsce banku Narodowego.

Szef brygady *Grosbert*, który najswieższe depesze przywiozł od Generała *Klebera*, pisał do Konsulów list z *Villefranche*, gdzie kwarantannę odbywa, w którym wyraża co następuje:

„Janczarowie pod *Damietta* w niewolę zacięci, wyznali, iż Porta iedynie swoje w tym wybranym korpusie nadzieję pokładała, nie spuszczaając się wcale na armię w *Syryi* będącą, dodają także, iż nie wszyscy Janczarowie na ład wysiedli, ale że druga wyprawa miała potym nastąpić. Vice-admirałowi flotty, do wyprawy niepomysłnej pod *Abukir* użytej nazwiskiem *Patrona Bey* głowę ucięto, za to, iż się pospieszył z wyprawą swoją, gdy tymczasem rozkaz był wydany, aby wylądowanie w jednymże czasie tak pod *Damietta* jak pod *Abukir* skutecznione było.

W. Wezyr przez swoje srogości w drodze popełniane, tak wielki rozniósł postrach, iż mieszkańcy mianowicie kobiety tyłkami do *Bagdadu* i do *Egiptu* uciekały.

W. Wezyr i Generał *Kleber* rozpoczęli z sobą negocyacye, do których prowadzenia użytym jest *Muhamed Rachy dy Effendi* przez *Buonapartego* przy odieździe swoim tamże w tym celu posłany. *Kleber* jednak nie przestał pomnażać uzbrajań swoich, i chce powiększyć korpus kawalerji na wielbłądach do 3 tysięcy ludzi. Wspomniony szef brygady ma zlecenie złożyć także uftny rapport względem niektórych tajnych okoliczności.

Kleber zebrał rozproszonych w *Egipcie* *Mameluków*, urządził z nich korpus, i dał im oficerów. Wielu z nich, którzy jeszcze przy *Bejach* w wyższym *Egipcie* i w *Syryi* znajdowali się, przeszło na naszą stronę.

Dzeżar Basza usprawiedliwia się wiekiem z przyczyny dla czego *Akry* opuścić niechciał. Kazał on posłańcowi od W. Wezyra *Abdallah*, który mocno nalegał o to na niego, głowę uciąć, po czym kazał chrześcianom w *Akry* znajdującym się wyjść do *Egiptu*. Inni posłańcy, którzy mieli zlecenie wybrać podatek od *Druzów* do półtora milliona *liwrow* wynoszący, podobnegoż doznali losu.

Armia nasza jest w dobre sukno odziana, przez uczynioną zamianę z kupcami za toż sukno. Oddzielna kommissya zatrudnia się utrzymywaniem wojska i mieszkańców w *Kairze*, inna okolicznościami tyjącami się zdrowia i czystością w lazaretach. Przy każdym lazarecie użytych jest 3 do 4 felerów *Tureckich*.

Zaprowadzone są w *Kairze* rozmaite me-

chaniczne warsztaty, gdzie rozmaite roboty slusarskie, złotnicze, jubilerskie, zegarmistrzowskie, snyderkie odbywają się. W tych równie jak i w pracach drukarskich *Egipcyanie* bardzo postępują.

W czasie uroczystości nowego roku Republikańskiego w *Kairze*, byli przytomni *Aga janczarów*, *Aga Dywanu*, i wzięty w niewolę pod *Abukir* *Basza Hussyn Mustafa*. Dopokci te osoby przytomni byli, dopoty *Francuzi* zachowali powagę mieszkańców krajów wschodnich. Jak tylko iednak oddzielili się, *Francuzi* z wesołością sobie zwyczajną bal rozpoczęli.

Kommissya nauk powrocila nazad z wyższego *Egiptu* z zbiorem licznych rysunków.

Przy dochodzeniu dawnego kanału w *Belbeys* łączącego morze czerwone z śródziemnym, znaleziono rozwaliny dawnego miasta, które poczytują bydz dawnym *Hieropolis*. Znaleziono także kolosy z granitu, na ktorego iedney stronie są 3 osoby siedzące, a na drugiej hieroglify. Nie co daley znaleziono jeszcze rozwaliny dwóch miast pomniejszych.

Z *Kairu* do *Bulak* zrobiono nową drogę która jeszcze ma bydz ozdobioną drzewami, i wysadzeniem po bokach szerokich kamieni dla wygody pieszych.

Po objęciu przez *Klebera* najwyższy komendy w *Egipcie*, Generał ten dawał w *Kairze* uroczystą audyencyą rozmaitym officerom korpusów, *Dywanowi*, *Duchowienstwu* i znakomitym w kraju osobom. Jeden członek *Dywanu* wyraził smutek z odiażdu *Buonaparty*, i polecał mianowicie protekcyi *Klebera* religią *Mahometaniską*, *Kleber* w odpowiedzi swojej dał w tej mierze nayuroczytsze przyrzeczenie.

Wprzod jeszcze *Kleber* odprawiał rewią pod *Kairem* z 7 regimentów Kawaleryi, doskonale wyćwiczonych i zupełnie dokompletowanych.

Buonaparte zaprasza do siebie na obiad wszystkie z deportacyi powracające osoby. Przed kilku dniami znajdował się u niego na obiedzie *Barrere*. Nigdy dłużej nad godzinę Pierwszy Konsul nie zwykł bawić przy stole. Obiad składa się tylko z dwóch daniów.

Sierżant od grenadyerów *Leon Aune* w 32. Pułbrzygadzie pisał do *Buonapartego* list następujący:

w Tulonie dnia 7. Grudnia.

„Obywatelu Konsulu. Powrot twoy na ziemię Rzpltey był dla wszystkich dobrych Republikańców, a mianowicie dla mnie istotną pociechą. Udaie się do ciebie jak do moiego opiekunczego bostwa z prozbą, abys raczył w dobrej pamięci twoiej zachować tego *Leona*, któregoś ty tak często na placu boju honorami

okrywał. Gdy nie mogłem wraz z tobą płynąć do *Egiptu*, abym tam pod twoim przewodnictwem nowe zbierał laury, przeto zostałem tu w prawdzie sierżantem przy naszej Pułk brygadzie. Dowiedziawszy się od moich kolegów, iż często o mnie w *Egipcie* wspominałeś, proszę cię, abys mnie nie opuszczał, i zapewnił mnie iż o mnie pamiętasz. Daremną byłoby rzeczą przypominać ci bitwy z wszystkimi szczegółami, w których się okazałem republikaninem, i zaślubiłem sobie na szacunek moich zwierzchników. Pod *Montenotte* uratowałem pomiędzy innymi życie *G. Rampon*, i szefa Brygady *Mafse*, iak ci pozniesz sami o tym donieśli, pod *Dego* wyrwałem z rąk szefa inżynierów nieprzyjacielskich chorągiew, w bitwie pod *Loði* byłem pierwszy do rozpoczęcia szturm, i otworzenia drogi moim braciom oręża, w potyczce pod *Borghetta* gdy most zerwany został, przeszedłem pierwszy na pontonach, i zająłem w niewolę Kommandanta tego posterunku. Pozniej dostawszy się w niewolę nieprzyjacielską zabiłem kommandanta nieprzyjacielskiego w szpitalu, a przez to podałem sposobność 400 braciom moim, wraz zemną zająłym, do wrocenia się nazad do swoich korpusów. Moja nadzieja jest w tobie położona, przekonany bowiem jestem, iż zawsze będziesz mieć wzgląd na walecznych, którzy tak dobrze oyczynnie swojei służyli. Pozdrowienie i uszanowanie.

(Podpisano) *Leon Aune*, który na d. 7 Gru: w wieczor do *Nicei* odjeżdża, gdzie teraz batalion jego zostaje.

Na list takowy wyszła następująca odpowiedź.

Buonaparte Pierwszy Konsul do walecznego Leona Aune. — w Paryżu dnia 15. Stycznia.

Odebrałem list twój mój kolego. Nie masz potrzeby przypominać mi dzieła twoje, jesteś najwaleczniejszym w armii po śmierci *Benetzetta* grenadyrem. Otrzymasz jeden ze stu pałaszów, które pomiędzy armią rozdzielam. Wszyscy żołnierze zgadzają się jednomyślnie na to, iż szczególnie na tę nadgrode zaślubiłeś. Bardzo życzę sobie widzieć cię w *Paryżu*. Minister wojenny posyła ci rozkaz przywiechania do tutejszey stolicy.

Buonaparte nie mieszka jeszcze w pałacu *Tuilleries* którego zatrudniają się śpiesznym wyporządzeniem.

Uważano z zgorzzeniem, iż na sefii dnia 11. z 300. członków Ciała Prawodawczego znajdowało się tylko 108. i że z tej przyczyny podług woli Konstytucyi obrada odprawiać się nie mogła.

Minister Policji rozkazał aresztować trzy osoby oskarżone, iż są szefami *Szuanów*. — Zbieranie się *Jakubinów* w *Lugdunie*, było po-

wodem tamtejszemu kommandantowi, iż wydał rozkaz ażeby wszystkie osoby nienależące do garnizonu ustąpiły z tego miasta.

Rząd nie tłumaczy się dotąd w żadnym sposobie względem rewizyi ostatnich wyborów. Z tego powodu jeden z naszych Pisarzy wyraża: „Dla czego 18. *Brumaire* nie przyniósł jeszcze tyle dobra, ile się po nim spodziewano? dla tego iż nikt nie miał cierpliwości w oczekiwaniu. Gdyby śmiano opóźnić wszystkie nominacje przeciwko którym słyszemy dziś lud szemrzący, zamiast ludzi rewolucyjnych, mielibyśmy za urzędników ludzi mających na równym względzie całą *Francją*, i prawdziwych przyjaciół wolności.

Pragniemy zakończenia Rewolucyi, a nie używamy tylko samych przeciwnych temu zbawiennemu pragnieniu sposobów, to pragnienie byłoby największym dowodem mądrości, gdyby nie było skutkiem potrzeby.

Konstytucya wyznaczyła Konsulów. Lud *Francuzki* przyjmując Konstytucyą, uznał legalność władzy trzech członków rządowych. Wszystkie inne nominacje uczynione były w zamiarach których się dziś łatwo można domyślić. Nie są one konstytucyjne, a to jest najmniejszą ich wadą.

Sąli dobre? oto jest przyzwoite zapytanie. *Baday Europy* która domaga się o pewną porękę dla zagojenia wszystkich ran, iakie zbyt przedłużona wojna ludzkości zadawała. Odpowie zapewne: iakże możemy zawierzyć stałości waszego Rządu, gdy widzimy powstających przeciwko niemu tych samych ludzi, którzy już tyle utworzyli i tyle zniszczyli Rządów?

Zapytaj się *Francyi*. Pomimo usiłowań Konsulów ażeby powrócić charakterowi Narodowemu jego godność? nikt się głosu swego wzniesić nie odważył; lecz nominacje przez Senat Konserwatorów zrobione, były tak opinij publicznej przeciwne, iż widziano zarazem wszystkie znaki ubocznej nagany. Pieniądze stały się rzadszemi, kredyt trudniejszym, fundusze publiczne zapomniane o 18. *Brumaire*, a my zostaliśmy w smutnej niepewności między Rządem który się o nasze zaufanie domaga, i Władzami Prawodawczemi, które to zaufanie wstrzymują.

Czyliż czekać będziemy, iakieśmy zawsze czynili, aż złe dojdzie swej miary, ażeby na nie skutecznego szukać lekarstwa.

Wy którzy rządziecie, chcecie się publicznego zapytać mniemania, jest ono całe za wami. Z pomiędzy wszystkich władz, wam tylko zaufać można.

Jeżeli iak radzono, Konsulowie wyznaczają pięć członków z Rady Konserwatorów na odmianienie wszystkich władz, nikt niewątpi iżby Kon-

sulowie do wyborow naywiększy wpływ zachowali. Czemuż nie podać otwarcie Departamentom Lify ludzi, którychby na ich miejscu osadzić chciano? Widzianoby przez to kogo odrzucić. Wiedząc również o tych, którychby przyjęto, wypadłoby ztąd, iż lud *Francuzki* obiera sobie Urzędników, ile to być może w okolicznościach w jakich się znajdujemy.“

Donoszą z *Marsylii* iż Generał kommanderujący *Masena* przybył do tego Miasta dnia 15. t. m. i był z powszechną radością przyjęty. Woyskowi z iego przybycia rokuia sobie naywiększą pomyślność. Przymuszony on jest przedłużyć swoją bytność w *Marsylii* poki nie przybędą potrzeby przeznaczone dla armij. Wódz ten zalecił co następuje:

„Administracje Departamentowe wydadzą naywyraźniejsze rozkazy do władz mupicy-palnych, ażeby się zatrudniły wysyłaniem konfrypcyjnych z swojego okręgu. Ażeby zapewnić skutek tego urządzenia, Administracje Departamentowe nakazą władzcom mupicy-palnym przysłać sobie w iak naykrotszym czasie listę Rekwizycyonistów i konfrypcyjnych.

„Generał kommanderujący uwiadomia Armią, iż Rząd przedsięwziął środki dla zapewnienia wszystkich iey potrzeb tak, iż odtąd żywności, odzież i ekwipaże regularnie żołnierzom rozdawane będą.

„Generał kommanderujący zaufany w charakterze i znaniey gorliwości obrońców Rzeczypospolitey, wzywa ich ażeby pośpieszyli na usługę Ojczyzny &c.

Z *Brest* pod d. 9 Stycznia donoszą co następuje: „Z *Ferol* przybyła tu fregata *Braterstwo*, a z *Indyow Zachodnich*, fregata *Mysl* z iednym schwytanym statkiem *Angielskim*. W *Ferol* jest 10 okrętow wojennych *Hiszpańskich* gotowych do wypłynienia, przeznaczenie ich jednak nie wiadome. Z powodu ciągłej durzy dawno już żadnych okrętow *Angielskich* przed potem naszym nie oglądamy a w tych dniach przybył tu szczęśliwie konwoy republikantki od 30 żaglow.

z *Hagi* dnia 21 Stycznia.

Naywyższa kommeuda woysk *Francuzkich* na naszym żoldzie będących oddaną została *G. Hedouville* który dowodził armią zachodu, a zaś *G. Augereau*, który już wiechał z *Paryża* na obcięcie u nas kommandy, odebrał w drodze inne przeznaczenie.

Mowią, iż Armia *Francuzka* na naszym żoldzie, która zmniejszona była do 12 tysięcy ludzi, ma być znowu przeszło do 30 tysięcy doprowadzona, i w tym samym utrzymaniu stanic iak była w czasie kampanij w pulnocney *Hollandyi*.

G. Bruno zastępujący *G. Hedouville* w kommandzie Armij zachodu żądał od naszego Rządu ażeby korpus Przewodników konnych ktorego tu zostawił, a który należał do woysk na naszym żoldzie będących, mógł do niego powrócić; Dyrektoryat nie odmówił mu tego, i dziś ten korpus do *Angers* wyjeżdża.

Ponieważ niewiadomy jest czas przybycia do naszego kraju Generała *Hedouville*, z tej przyczyny Generał *Desjardins* dowodzący tymczasowo, przemieścił się nazad do pałacu kommandanta z ktorego dla Generała *Augereau* usłupił.

Podług czyniących się tu przygotowań, zdaje się iż główna kwatiera wkrótce ztąd przeniesiona będzie do *Utrechtu*, ta odmiana stała się do wieludomyflow powodem, wielu sądzi iż z powodu trofliwości powrotnego wyładowania,

Nowy Minister Francuski Ob. *Semonville* odprawił w ostatnią Sobotę pierwszą audyencyą w Dyrektoryacie z zwyczajnymi okazalosciami. Minister ten prezentował przytym Ob. *Marivaux* iako pierwszego sekretarza legacyi, a Ob. *Desforgues* złożył także swoje nowe kredencyalne lify.

Mowią iż, batallion gwardyi Ciała Prawodawczego otrzymał rozkaz być gotowym do marszu nad *Ren* i że do teyże wyprawy będzie użyta nowa rekwizycja od 18. do 45. lat.

Od *Brzegow Menu* dnia 21 Stycznia.

W. Xiążę *Konstantyn* stanął już w *Peterzburgu* dokąd ma wkrótce także udać się Xiążę *Suwarow*.

Lify *Wiedeńskie* nie mogą dosyć wychwalić piękności i wybornych przymiotow małzonki Arcy-Xiążęcia *Palatyna*. Ma lat dopiero 17 mowi doskonale po *Francuzku*, *Niemiecku* i *Rossyjsku*, umie także po *Włosku* i *Angielsku*, a co nadewszystko podobać się może *Węgrzy-nom* po łacinie.

Konklawe w *Wenecyi* zapewne dla zbiegu okoliczności politycznych zatamowane jest w wyborze swoim. Mrozy mocne (gdyż w *Wenecyi* piecow nie ma) sprawiają zwłokę tę tym nieznośniejszą.

z *Rzymu* dnia 1 Stycznia.

Nieustają tu dotąd liczne aresztowania. Więzienia mieyskie nie mogą wszystkich więźniow pomieścić, z tej przyczyny przeprowadzono ich część do Kapitolum. Zaczęto zabierać na lkarb publiczny majątki znaczniejszym winowaycom stanu, pomiędzy innemi *Dobra Xcia Bondelli*, iednego z znaczniejszych dowodzców Rewolucyi, który był przytym iednym z pierwszych Konsulow bywszey Rzpłtey *Rzymskiej*, potym Trybunem, a nakoniec emigrantem. Skonfiskowano także dobra braci *Piranesi*.

z *Konstantynopola* dnia 11 Grudnia.

Odebrano już tu wiadomość o niepomyślnym skutku powrotney *Sidneja Smith* do *Daniety* wyprawy. *Fran-*

czu którzy tam w mocnych stanowiskach rozłożyli się, odparli *Turków* tak, iż ci 2000 ludzi częścią w zabitych częścią w jeńcach i zamieszanych utracili. *Sidney Smith* udał się jeszcze raz do *W. Wezyra* do *Jaffy*, gdzie jego kwatery znajdą się. *G. Kleber* w znacznej sile wyruszył przeciw *W. Wezyrowi* i ma po całym kraju wielkie porozumienia; niektóre nawet przy tutejszym rządzie osoby są w tej mierze w podejrzeniu.

Dokończenie wiadomości o Basman-Oglu.

Wkrótce potem na początku roku 1795. zaciągnął więcej wojska w *Widdynie* i okolicach, i wyprawił tyłac ludzi z rozkazem opanowania fortecy *Nicopolis* (o 20 mil poniżej *Widdynu* na prawym brzegu *Dunaju*) pod pozorem, iż posiadanie tej twierdzy było potrzebnym dla bezpieczeństwa *Widdynu*. Po 20 dniowym oblężeniu *Basman-Oglu* zajął *Nicopolis*, osadził tam załogę, i dał nad nią komendę jednemu z swych namiestników.

Okolo tegoż czasu wysłał luźnych emmissaryuszów do *Bulgaryi* i *Serwii* dla pobudzenia rozpuszczonych Janczarów i innych malkontentów tych Prowincyi, ażeby się połączyli w korpusy, a w kilku miesiącach zamiar ten przyszedł do skutku. Ku końcu Czerwca malkontenci w wielkiej liczbie skrycie przez *Basmana-Oglu* powodowani, i od niego artylleryą opatrowani, udali się przed *Belgrad* zajęli jego przedmieścia, oraz niższe miasto, i niewiele brakowało, ażeby przymusili komendanta *Hajšana Baszę*, który się zamknął w cytadeli, do oddania się w niewolę. Lecz ten trzymając się odpornie i odebrawszy posłki *Baszy Bośni*, po kilku krwawych bitwach odpedził malkontensów w miesiącu Lipca.

Porta uwiadomiona o wpływie *Basmana-Oglu* do tej insurekcji, osadziła, iż nigdy nie utrzyma się w Państwie spokojność, poki tylko ten niebezpieczny człowiek żyć będzie. Z tego powodu wysłała w roku 1796. armią od 50. tysięcy ludzi pod komendą *Beglerbeia Romelija*, i 4. innych *Baszów* z rozkazem pogromienia *Basmana-Oglu*. Ten rachował w ten czas w swojej armii około 30 tysięcy ludzi, którzy mu byli całkiem przychylni, i których w sztuce wojennej wyćwiczył; kazał przysłać jak najszybciej fortyfikować *Widdyn*, i sprowadził tam niezmierny zapas żywności i amunicyjow, nigdy zaś nie można było docieknąć z kąd mógł mieć potrzebne fundusze na utrzymanie, uzbrojenie i żywienie tylu ludzi. Wiadomo tylko, iż pewna liczba inżynierów *Francuzkich*, i zbiegłych z swojego kraju *Cudź-*

ziemców, pierwsi dopomagali mu swoimi talentami w sztuce fortyfikacyow, drudzy wprowadzili pomiędzy jego wojska niejakie wyobrażenia taktyki. Po wielu bezkuteicznych przeciwno *Widdynowi* atakach, komendant armii *Ottomańskiej* wszedł w negocjacje, których skutkiem było, iż *Basman-Oglu* zapłacił Porcie 500 kiesow, a za to otrzymał przyrzeczenie, iż zostanie uznany *Baszą Widdynu*, i że powszechna nastąpi amnestya. Po ratyfikowaniu tej konwencji przez Portę, armia odebrała rozkaz odstąpić od oblężenia *Widdynu*, które trwało przez 3 miesiące.

Lecz *Basman-Oglu* wkrótce przenosi scenę do *Romelija*. Niezliczone tłumy malkontentów, których oznaczono nazwiskiem *Rozbojników Romelija*, zaczęły pustoszyć tę prowincję zaczawszy od *Tirnowa*, aż do *Adryanopola*. *Beglibey Haki Basza* oskarżony, iż w prowadzeniu z niemi wojny postępował zbyt opieszale, zastąpiony był przez *Alla-Baszę* przywołanego z *Natolij*, ponieważ jego tylko sławę sądzono zdolnym do ratowania państwa; lecz i ten zawiodł nadzieje Porty, gdyż dopuściwszy się najokropniejszych zdzierstw i morderstw w krajach, jego powierzonych obronie, nakłonił malkontentów do rozejścia się, a to przez tajemne porozumienie się z *Basmanem-Oglu*, który niemi kierował z *Widdynu* przez niewidzialne sprężyny. Tym sposobem *Alla-Basza* otrzymał chwałę z zakończeniem tej wojny, a razem z poiednania Porty z *Basmanem-Oglu*. Lecz ten przywołał nazad do siebie malkontentów, których dla tego tylko wysłał w okolice *Konstantynopola*, ażeby się zapewnił o stopniu słabości Rządu: i wkrótce potem dowiódł, iż o tym dokładnie sądzić umiał.

Aż do roku 1797. *Basman-Oglu* był tylko tajemną sprężyną buntowników *Romelii*, lecz po wypędzeniu ich z okolic *Adryanopola*, wezwał ich otwarcie do siebie, podzielił na korpusy, któremi powiększył, szczupłą swoją armią znajdującą się w *Widdynie*, a zebrawszy 30 do 40 tysięcy wojska, ułożył obszerniejszy plan tak w wojskowych jako też i politycznych względach.

Rozpoczął najprzód od zabezpieczenia sobie brzegów *Dunaju* od *Belgradu* aż do *Rusluku* poniżej *Widdynu*, osadził załogi w *Nikopolis* i *Szysłowie*; powyżej opanował *Orsowę* i *Semendryę*, z kąd zdawał się chcieć uderzyć na *Belgrad*. Lecz gdy komendant tej twierdzy wezwał na pomoc *Baszów Bośni* i *Trawnickiego*, *Basman-Oglu* postawił tylko korpus obserwacyiny w pobliżności *Belgradu*.

resztę zaś armii podzielił na dwie kolumny, z których jedną wyprawił ku *Nisa* i *Sophia*, drugą przez *Tirnowa* i *Filippopoli*. W *Nisa* zniósł korpus *Bośniaków*, których przymusił schronić się do *Belgradu*, a do *Bulgarii* i *Serwii* porozysłał emisjaryuszów dla pomnożenia liczby swoich stronników. Jednym z naysposobniejszych dla niego sposobów, było zmniejszenie przeszło połową podatków w całym kraju, który zajmował, oraz zniewolenie mieszkańców dopełnieniem scisłej sprawiedliwości, niemniej obroną własności i handlu. W krótkim czasie stał się Panem prawie całego *Serwii* i *Bulgarii* aż do *Filippopoli*, gdzie rozstał swój oboz. *Alo-Basza* Gubernator *Romelii* odebrał rozkaz, ażeby na niego uderzył, lecz dla mniejszych sił trzymał się tylko odpornie w okolicach *Adrianopola*; gdy tym czasem *Basman-Oglu* wysłał oddziały swojego wojska aż pod bramy nie tylko tego miasta, ale nawet samego *Konstantynopola*. Procz tego niektórzy *Baszowie Macedonii* i *Grecyi* byli z *Basmanem-Oglu* w porozumieniu, a część wojsk, które przeciwko niemu posłano, do niego przechodziła armii.

Wszystko natenczas zdawało się zapowiadać bliską rewolucyą w Turcyi *Europejskiej*, gdy nakoniec Porta przerażona tak groźnym niebezpieczeństwem, sprowadzić kazała z swoich Prowincyów *Azyatyckich* wielką liczbę wojsk dając nad nimi komendę sławnemu *Husein* kapitanowi *Baszy*, którego ozdobiła godnością *Serafikiera*, a pod jego zwierzchnictwo podała *Beglierbeia Alo-Baszę* i innych wiernych *Sułtanowi Baszów*. W krótko armia *Ottomańska* do stu tysięcy ludzi wynosząca, zgromadziła się w okolicach *Adrianopola*, i groziła uderzeniem na oboz *Basmana-Oglu* pod *Filippopoli*. Lecz *Husein Basza* mniemał być rzeczą przyzwoitszą opasać *Tirnowę*, wysłał tam przeto jedną kolumnę wojska, a przekupiwszy komendanta, opanował ją bez wystrzału. W ten czas *Basman-Oglu* nie widząc dla siebie bezpieczeństwa w *Filippopolis*, przedsięwziął cofnąć się do *Widdynu*.

Ten wtęczy marsz, krwawe egzekucye w *Bulgarii*, gdzie kapitan *Basza* kazał ukarać śmiercią wielką liczbę stronników *Basmana*; flawa tego *Serafikiera*, bystrość jego marszów i mnogość wojska; zwycięstwa *Baszy Ruśluk* nad garnizonami, które *Basman-Oglu* osadził w *Szysłowie* i *Nikopolis*; odebranie w tym czasie fortec *Semeniury* i *Orsowy* przez *Baszów Serwii* i *Bośni*; potrzeba która po tylu szwankach przymuszała *Basmana-Oglu* zamknąć się w *Widdynie*, całe to ciągłych niepomyślności pasmo zniechęciło i zatrwożyło jego wojsko, tak dalece, iż połowa o-

nego opuściła jego sztandary. Tym sposobem *Basman-Oglu*, który przez dwa lub trzy miesiące stał na czele blisko 60 tysięcy ludzi, widział się przymuszonym szukać obrony w jednej fortecy nie mając więcej jak 15 do 16 tysięcy wojska. Wkrótce armia *Serafikiera* wojskami dwunastu *Baszów* wzmocniona opasała *Widdyn*, a dla mocniejszego jeszcze tej twierdzy ścieśnienia, przybyła tamże z *Konstantynopola* flotylla z uzbrojonych szalup.

Co tylko stałość, odwaga, przemysł i fortele podać mogą sposobów, to wszystko z frony *Basmana-Oglu* przez czas pięcio-letniego oblężenia było użytym. Armia *Ottomańska* przeszła w 30. atakach była odparta. Na końcu po rozproszeniu wojsk *Alo-Baszy*, i po cofnięciu *Beglierbeia* do *Sophii* z szczątkami jego siły, armia *Ottomańska* przez tyle szwanków oblężona i zniechęcona, była nawzajem od *Basmana-Oglu* atakowana i zupełnie po okropnej rzezi rozproszona. W tej bitwie rachują do 10. tysięcy ludzi zabitych.

Serafiker Husein Basza cofnął się z słabymi niedobitkami swej armii do *Lony* ztamtąd zwabiwszy do siebie *Beglierbeia Alo-Baszę*, zabił go własną ręką za zdradę, której przypisywał wszystkie armij *Ottomańskiej* nieszczęścia. Wzrostł potym imieniem Porty w negocyacye z *Basmanem-Oglu*. W kilka miesięcy Kommissarze *Sułtana* zawarli z nim Traktat, na mocy którego *Basman-Oglu* zachowany będzie przy *Baszostwie Widdynu* z przydaniem mu kraju; iż wyniesiony zostanie do godności trzylitnego *Baszy*; iż *Janczarowie* z *Belgradu* i innych miejsc wygnani odzyskają swoje własności. Nakoniec miał żądać złożenia z urzędu kilku sąsiedzkich *Baszów*.

Zdać się iż to najbardziej nakłoniło *Basmana-Oglu* do zgody, że się obawiał ażeby przeciw niemu nie wysłano 40. tysięcy *Moskalów* na mocy Traktatu Przymierza między Imperatorem *Rosyjskim* i *W. Sułtanem*.

Po tej ugodzie w roku 1798. zawartej, *Basman-Oglu* rozpuścił w znacznej części swe wojsko. Gdy zaś w ostatnim roku *Kaimakan Belgradu* zaczął się zbyt ostro obchodzić z powroconemi do swoich siedlisk *Janczarami*, i nawet kazał uciąć głowę jednemu z ich *Agów* szczególniej od *Basmana-Oglu* ulubionemu, mówią iż rozgniewany *Basza Widdynu* zamysłał o nowej zemście nad *Kaimakanem*, i że to jest pobudką nowych jego uzbrajań. Wiadomo jest w samej rzeczy, iż na nowo swe wojsko zgromadził, podzieliwszy je na dwa korpusy jeden w *Nisa*, drugi w *Orsowie*, z kąd zdać się zmierzać na *Belgrad*.

D O D A T E K

DO

GAZETY KORRESPONDENTA

Z WARSZAWY DNIA 7. LUTEGO ROKU 1800. w PIĄTEK.

z Londynu dnia 15. Stycznia.

Admirał *Gardner* przybył z swoją eskadrą dla przysposobienia sobie świeżych żywności. Cała flotta kanałowa odebrała rozkaz puszczenia się jak narychle na morze dla strzeżenia floty *Breiteńskiey*.

Porucznik marynarki *Lecky* od 3 dni z morza szrodziemnego na statku *St. Vincent* przybyły, oddał naszemu Rządowi przeiętą z *Egiptu* korespondencyą, w której mają się znajdować nader ważne szczegóły.

Lekarze marynarscy zgromadzili się w kancelarych Lorda *Liverpool* w okoliczności skutecznienia surowego rozkazu, ażeby okrety z szrodziemnego morza przybywające, podlegały wszystkim kwarantannie: mówią, iż w niektórych fironach wszechły się zarazliwe choroby.

Lordowie admiralicy przez wzgląd na ostryść zimy, wysłali siedm fregat naładowanych żywnościami na 4 miesiące, oraz amunicyami morskimi z rozkazem, ażeby krążyły w rozmaitych stanowiskach dla dania pomocy statkom *Angielskim*, które ich potrzebować będą, niemniej dla konwoiowania onych.

Admirał *Sir Cotten* ma wkrótce wypłynąć z 8 okrętami linowemi dla krążenia.

Mówią, iż w *Irlandyi* dopełniają się wielkie zaboystwa. Ci którzy załkarzyli Insurgentow nie smieją z domow swoich wychodzić.

z Paryża dnia 21. Stycznia.

Gdy Dyrektoryat *Francuzki* rozkazał w swoim dzienniku wydrukować pisma stosowne do propozycyow pokoju przez *Anglią* podanych, Dziennik urzędowy dworu *St. James* ogłosił, iż niemoże zaręczyć za autentyczność tych pism. Dziś monitor toż samo o odpowiedzi *Krola Angielskiego* wyraża.

W *Paryżu* rownie iako i w *Kafenhauzie* *Loi* utrzymuje się mniemanie, iż iakakolwiek odpowiedź *Krola Angielskiego*, przeciwna jest odezwie *Konsula Buonaparte*, wszelako iestemy może bardzo bliżsiemi wzajemnego porozumienia. (*Publiciste*.)

Głoszą, iż *G. Lacombe St. Michel* powraca do *Paryża* iż pierwszy *Konsul* odmówił mie-

scie pewnemu *Generałowi*, który niebył dosyć dobrym republikaninem; iż *Carnot* i *Bernadotte* są współubiegającemi się do zaftapienia *G. Brune* w Radzie Stanu; iż *Sieyes* powrociwszy ze wsi dla przyzdowania w Senacie, miał nazajutrz wyiechać; iż intrzygi nieustają między *Konstytucyjnemi* i *Dantonistami*, ażeby opanować urząd pod *Konsulami*, iż wątpliwą iest rzeczą, ażeby *Fructidoryści* mogli otrzymać iakie urzędy, iż Pierwszy *Konsul* widuje się ze wszystkimi partjami, słucha je, sładzi, i żadnego nie daie im wpływu. (*Diplomate*)

Mamy już rozwód z *Grecyą*, a ślub z *Rzymem*, wyraża ieden z *Dziennikow*. *Konsulowie*, *Trybunowie*, *Senat* i *Prefekcji* stoją na scenie, a odepchnięci *Plebejusze* będą *gestami* *Kapitolu*.

Ob. *Raymond* wyiechał dnia onegdajszego z *Paryża* do *St Domingo*, gdzie ma urządzić dobra narodowe, i mieć dozor nad uprawą gruntow. Ob. *Vincent* dyrektor fortyfikacyow, i *Generał Michel* wyieżdżają dzis na toż samo przeznaczenie.

Ob. *Alquier* wyieżdża d. 10. Lutego do *Madrytu* na zaftapienie Ob. *Guillemardet* *Ambasadora* *Rzpltey*.

Zarazliwe choroby nienstają w *Nicei*. W ostatniey *Dekadzie* umarło 139. osob. Ta kłeska daie się także czuć w *Grenoble* i *Lugdunie*.

Dziennik urzędowy ogłasza następujący artykuł:

Armia Zachodu. — Wypis z depeszow przyflanych przez *Generala kommanderującego Hedouville* z *Angers* 26 *Nivose* (26 *Li-stopada*.)

„Proklamacya pierwszego *Konsula* pod 21 *Nivose* rozeszła się już po *Wandei*, poznane oney zamiary wzbudzają ufność, i ożywiają nadzieie wszystkich *Obywatelow*. *Dautichamp* okazuje najwyższą chęć do pokoiu, i wcale o nim nie wątpi. Odwołał już powiększenie swoich sił i wszystkie które miały być podwoione, powrociły do swoich siedlisł, kantony zmniejszyły się dwoma częściami, i wszystko zapowiada upragnione rozpuszczenie. *Dautichamp* poiechał do *Departamentu Deux-Sevres* aże-

by przywrócić do porządku przestąpione Armistitium. *Chatillon* i *Bourmont* poydą za przykładem *Wandei* i cokolwiek nastąpi, inni szefowie nasładować ich będą. Dowiadujemy się z *Nantes*, iż tam przybył kurier z *Lorient* nie napotkawszy w drodze żadnego Szuana. Wylądowanie o którym mowiono, nie przyniosło iak tylko cokolwiek strzelby, ubiorow, i ammunicyi. 22ga Pułbrygada przybyła do *Vannes*.

Ob. *Doomere* ieden z deportowanych świeżo z *Oleron* przybyły, wezwany został od pierwszego Konsula do Rady Administracyney marynarskiej, która się d. 16. t. m. odprawiła.

Nie prawdzi się ażeby *Boissy d'Anglas* chciał pozostać w *Oleron*. Żądał on ażeby mu pozwolono powrócić do *Paryża*, lecz tego nieotrzymał. Nie chce zaś pojechać do swego Departamentu, gdzie mu naznaczono mieszkanie.

Redaktor wziął tytuł *Dziennika Obronców Ojczyzny*.

Generał kommanderujący *Hédouville* w Proklamacyi pod d. 12. t. m. do Generałów dywizyjnych i subdywizyjnych wydanej, wyraża: „Pośpieszam donieść wam, iż podług uczynionego mi przełożenia, niepodobną jest rzeczą ażeby Proklamacya Konsulow mogła być na dzieńście dni przed rozpoczęciem krokow wojennych w kantonach oddalonych od *Angers* wiadoma; z tey przyczyny zawieszenie broni będzie jeszcze przedłużonym aż do 1. *Pluvios*, jeżeli w tym czasie szuani zupełnie się nie rozejdą, będą z największą surowością ścigani. Uwiadomicie o tym dowódcow szuanow.”

Réné Thomas maytek z *Belle-Isle* prowadzący galiotę *Yong He Holscher* pod Kapitanem *Tobias Gemgen*, wyznał, iż wyjechał rano z *Belle-Isle*, i nic niewidział w stanowisku *Quiberon*, lecz postrzegł przy wyspie *Mt* krające trzy kutry. Nazajutrz Kapitan galioty *Bremenskiej* oświadczył, iż widział blisko teyże wyspy iednego kutra i kilka statkow Angielskich. Te doniesienia posłane zostały Generałowi kommanderującemu armią Angielską przez kommandanta w *Painbocuf* i dowodzą o przywiezieniu ammunicyow, lecz nie o wylądowaniu ludzi.

Admirał *Bruix* wraz z Admirałem *Hiszpańskim*, znajdowali się dnia 12. w *Honfleur*, iechali oni bardzo prywatnie do *Brest*.

Generał *Moreau* mianował swemi namiestnikami GG. *Lecourbe*, *Saint Cyr*, *Baraguai*, i *St. Suzanne*.— Mowią, iż G. *Championnet* umarł na zarazliwą chorobę.

Policya rozkazała zabrać exemplarze ostatniego numeru gazety *Mercur Bretonique* przez *Mallet Dupan*, które na nowo drukowano w *Paryżu*.

Zapewniają, iż wielka liczba nymaiętniejszych właścicielow w zbuntowanych Departamentach, mają posłać do Rządu deputacyą proponując wspólne połączenie sposobow i wpływow dla powrocenia temu kraiovi porządku i spokoyności.

Mowią, iż G. *Mack* wkrótce ma wyjechać do *Wiednia*, ponieważ zamiana iego już jest ułożona.

Dnia 19. wieczorem przybył do *Paryża* ex-Dyrektor *Carnot*.

Zapewniają, iż listy władz postanowionych do iednego z wakujących w Senacie urzędow, będą niepospolitym iednomyslności przykładem. Jest podobieństwem, iż toż samo imię będzie we wszystkich 3 listach.

Kontr-Admirał *Latouche*, który miał się udać do *Brest*, wyjechał dnia wczorayszego do *Tulon*.

Jeden tylko sposob zostaje się dla Dziennikow, ażeby razem służyć Rządowi i publiczności, to jest, ażeby się wyrzec dowcipu, który jest tylko zwodzicielem w polityce, a powrócić do rozsądku doświadczeniem wspartego. 13 lub 14. Dziennikow wystarczą na umieszczenie prawd nowych, lecz jeżeli się zechcą zatrudnić zaniedbaniami prawdami, na tenczas nie będą miały miejsca do pisania o ludziach, co będzie dwojakim pożytkiem (*Gaz: Narodowa*).

Statecznie tu mowią o wyprawie przeciw Irlandyi.

Donoszą z *Dunkierki*, iż ztamtąd wkrótce wypłynie 8. okrętow wojennych z bronią i ammunicyą przeznaczonych iak mowią do *Irlandyi*.

Do *Calais* przybył nie dawno ieden podróżny bez paszportu, który się podał za stryja Pierwszego Konsula *Buonaparte*. Wzięty był zaraz do więzienia i wysłano kurjera do *Paryża* z doniesieniem o tym przypadku, lecz przyszedł rozkaz telegrafem do *Calais*, aby natychmiast został uwolnionym, poczym tenże podróżny do *Paryża* wyjechał.

Jest rzeczą nypewniejszą, iż zdjęcie embargo z okrętow *Hamburskich* uskutecznione zostało za wdaniem się Króla Jmć *Pruskiego*.

Na iednym nowo tu wyszłym kopersztychu *Buonaparty* widzieć się daie podpis. *Monte senex annis juvenis, virtutibus Heros*.

Mowią, iż w krotkim przeciągu czasu zajdzie wielka odmiana w terazniejszych urzędach.

Ponieważ *Sieyes* różni się w pewnych opiniach tyczących się terazniejszego postępowania Rządu, przeto miał mieć w tey mierze konferencyą z *Buonaparte*. Czyli w tey rozmowie zgodzili się na iedno niewiadomo. *Buonaparte* ma bardzo obstawać za posrzedni-

etwem jednego obcego mocarstwa. Tym czasem slychać, iż *Steyes* znouu na wieś wyjechał.

Zdaie się (mowią tuteysze dzienniki), iż rozmaite partye nie tak przeciw *Buonapartemu* są zaiątrzone, iak przeciw sobie samym, i nie myślą iak tylko o wzajemnym siebie obaleniu.

Ciało Prawodawcze uczyniło składkę dla ubogich wynoszącą 15. tyśięcy, a Trybunat 10. tyśięcy frankow. *Rewbel* sam ofiarował także 6. tyśięcy frankow.

Snycerz z *Boizot* zrobił dzieło wyrażające 4ry sceny z życia *Hosza*, które za pieniądze ciekawym okazuje.

Trybunat przyjął podany od Rządu projekt sprzedaży fabryk solnych nad morzem zachodnim i środkowym, przez co znaczne pieniądze wpłyną do skarbu.

Dekada Egipska dziennik kosztowny i ciekawy w *Kairze* wychodzący, będzie tu przedrukowanym.

z Paryża d. 22 Stycznia.

Rząd ogłosił dziś następujące depesze. Armia Zachodu. — W głównej kwaterze w *Angers* d. 30 Nivose r. 8. (20 Stycznia) *Brune* G. kommanderujący do Ministra wojennego.

„Obywale dziś kommandę nad Armią. G. *Hedouville* zezwala byż moim Namieśnikiem i dowodzi lewym skrzydłem. Jadę do *Morbihan*. Szanowny G. *Hedouville* zaspokoił *Wandegę*. Nie zostaje nam więcej iak tylko znaleźć posłusznych Szuanow (podp:) *Brune*.

W *Angres* 29 Nivose r. 8. — General *Dywizyi* Namieśnik Generala kommanderującego do Ministra wojny.

„Obywatelu Ministrze. General kommanderujący *Brune* umocował mnie do wysłania Ob. *Poultre* mego Adjutanta z doniesieniem, iż dnia wczorayszego pokoy został z wdzięcznością przyjęty przez szefow Insurgentow *Wandegskich* w *Montfaucon*. Użyli potem przyzwyczajonych środków, ażeby zupełne i całkowite rozpuszczenie Szuanow na dniu 1. Pluviose było uskutecznione. Jest podobieństwem, iż z tym przykładem poydą *Chatillon* i *Bourmont*, co nam ułatwi sposoby rychlejszego uśmierzenia Dowódcow *Georges* i *Frotté*, i przywrócenia spokojności tej części Rzpłtey która znajduje się w największej potrzebie nadgrodzienia wytrzymałych od Rewolucyi nie szczęść. Ta spokojność nie może byż przywrocona iak tylko za czasem i przez ciągłe rozumnych i łaskawych środków użycie. G. *Brune* zostawia mnie tu ażeby dokonywał tego wszystkiego co się tycze pacyfikacyi podług odebranych przez nas instrukcyow. Poobieżdam zaspokoione Departamenta ażeby

w nich dał poznać mieszkańcom wiejskim iść Rząd zasługując na ich zaufanie przez sprawiedliwość i dobroczynność iaka się we wszystkich jego okazuje Dziejach. Skoro tylko odbiorę wiadomości z prawego brzegu *Loiry*, nieomieszkać ich wam donieść. Mam nadzieję dowiedzieć się jutro o poddaniu *Chatillon* którego zbrojne kupy rozeszły się po niższej *Bretanii*, i niższym *Anjou*.

Pozdrowienie i uszanowanie T. *Hedouville*.

Dnia dzisiejszego G. *Murat* zaślubił sobie siostrę *Buonaparty* blisko *Saint Germain*, gdzie jest mieszkanie wiejskie Pierwszego Konsula, który tam wyjechał wczora wieczorem dla znaydowania się na tej ceremonij.

Dziennik urzędowy ogłasza następujący artykuł:

Armia Wschodu. — w *Kairze* 30 Vendemia (22. Października) r. 8.

Muhamed-Rakdy-Effendy, którego General *Buonaparte* w momencie swego do *Francyi* wyjazdu, posłał do W. Wezyra z depeszami, powrócił z odpowiedzią do *Kairu*, gdzie przybył d. 19 wieczorem. List W. Wezyra podpisał był do *Buonaparte*, a *Effendy* zapewnił, iż niewiedziano w głównej kwaterze armii *Ottomańskiej* o jego wyjeździe. Osnowa tego listu jest dla nas tajemnicą, to tylko ubocznie wiemy, iż gdy *Effendy* żądał od G. *Klebera* odpowiedzi, General ten mówił z nim przez długi czas z właściwą sobie powagą. Z resztą ten posłaniec Porty odprawiał przez 3 dni długie konferencye z Generałem kommanderującym, a 22. Września wyjechał na powrót z *Kairu* do W. Wezyra. Wyjazd *Effendego* nie unięczył z naszej strony przygotowań wojennych, które z największym idą pospiechem. General *Komm:* okazał swoy zamiar doprowadzić korpus *Dromaderow* do 3000 ludzi.

Obywatel *Bourdet* Aptekarz donosi: widzieliśmy *Antinoe*, którego piękność i guśt wyborny okazuje się w samych onego ruinach. Oglądaliśmy także w pasmie gor *Arabskich* wielką liczbę grotow ciętych w skałe i napelnionych charakterami hieroglificznymi.

W obalinach starodawnego *Antinoe* widać ieszcze dwie wielkie ulice przechodzące perpendykularnie z północy na południe i z wschodu na zachod. Wchodziły się do nich przez cztery okazałe portyki, dwa z nich ieszcze są w całości. W tymto mieyscu pomimo własnej miłości dla swego narodu, bierzemy miarę przewagi starożytnych nad nami.

Wpośród tylu ruin uważać się dać wspaniała łazienka, przy wejściu do wanny wyrobiona z jednego kamienia, mająca przeszło 20 stop dyamentu. Znaleźliśmy także bust *Antinosa* ulubionego od *Adryana* Cesarza.

Obywatel *Saint Croix* ogłosił uczono dociecenia względem Bibliotek *Alexandryjskich*. Uliwie on naybardziej zbliżyć owę powszechną bajkę, iakoby *Omar* za porządą *Amrou* rozkazał wszystkie książki rozdać na łóżnie, które niemi były opalone przez 6 miesięcy. *St. Croix* mniema, iż *Abulpharage* jest naypierwszym, który w 600 lat potem zdarzeniu, opisał je dla zabawy *Arabow*. Wy-

zaś, dalej, iż najpiękniejszej i najznaczniejszej Biblioteki *Alexandryjskiej* nie dłużej się dochowały jak do 4go wieku. A zatem bajkę o łaźniach należy umieścić obok tego o opisie *Kolbeddin*, iż w czasie zdobycia *Bagdadu* przez *Hugolou* (który zniszczył panowanie *Kalifów*) *Tartarowie* wrzucili do *Eufrazu* książki Akademii tego miasta, a liczba ich była tak wielka, iż się uformował z nich most, po którym przechodziła piechota i kawalerja.

Od brzegów *Menu d. 21 Stycznia.*

Wojśka *Francuskie* coraz się bardziej ku *Nidze* ściągają.

G. Baraguay d'Hilliers pisał niedawno do *G. Starray* list następujący. „Oświadczam W. Panu uroczyste Mci Panie Generale, iż *Manheim* w perzynę obrocę, jeżeli statków przechodzących na *Renie* nie przepuścisz do kanału w *Frankenthal*. Odpowiedź Jego będzie moim postępowaniem kierować, proszę przytym abyś przyjął zapewnienie mojego wysokiego szacunku.

W *Frankforcie* *Hrabia Robaschné* Pułkownik *Rossyjski* rodem *Piemontczyk*, ma do przedania wielką jak nazywa osobliwość natury, (zapewne zmyśloną) za 10 tysięcy *Karolinów*. Jest to kamień *Labrador* w *Moskwie* jak powiada znaleziony, w którym wyraz jest twarzy *Ludwika XVI*. Kamień ten w pierścieniu osadzonym być może.

z *Moguncyi* dnia 23 *Stycznia.*

Obywatel *Schée* zastępujący miejsce *Ob. Lacanal*, jako komisarz Rządowy znajduje się tu od dnia 17.

Dnia 16 zaszła utarczka przed *Kassel* pomiędzy patrolami *Francuskim* i pikietą wieśniaków *Moguncyjskich*, z których niektórzy dostali się do niewoli. Są oni uważani i traktowani jako prawdziwi wojownicy.

z *Zurich* dnia 16. *Stycznia.*

General dywizji *Lecourbe* złożył tu swoją główną kwatery. Nasze granice są zupełnie spokojne. *Officerowie* *Rosyjscy* między innemi *Markowicz* teraz dopiero do szkodki *Francji* przewiezieni zostali. Na rozkaz *Generala Moreau* pracują tu ciągle około fortyfikacyow miasta.

W odpowiedzi *Generala Moreau* na list *Dyrektoryatu Helweckiego* pod dniem 30. *Grudnia*, wyrażono jest: „Obeymując komendę *Armii Rosyjskiej* to mam w rozkazach, iż wykonuję rozkazy Rządu poświęcającego się sprawie wolności i chcącego samych nawet nieprzyjaciół przymusić do zaufania sobie, przez rzetelność i dokładność w pełnieniu przyrzeczeń *Rzpltey Francuskiej* etc.

Na wniosek *Ob. Kuhn* Rada większa postanowiła: 1.) Rady *Prawodawce* ułożyć Akt konstytucyjny i podają go *Ludowi* do przyjęcia lub odrzucenia. 2.) Pierwszą zasadą tego Aktu powinno być utrzymanie i bezpieczeństwo *Praw Człowieka*. 3.) Drugą zasadą będzie jednolitość *Rzpltey*. 4.) Trzecią zasadą systema *Reprezentacji*. 5.) Rady *Prawodawce* oświadczają, iż nie chcą się naradzać nad żadnym nowym konstytucyjnym planem, któryby był powyższymi zasadom przeciwny. 6.) Nakoniec ogłaszają nieprzyjacielem *Ojczyzny* i *Ludu Helweckiego*, kto bykolwiek przedsięwziął czynić podział pomiędzy rozmaitemi częściami *Rzpltey*, lub odłączyć z niej część jaką, lub wprowadzić formę Rządu powyższymi zasadom przeciwną. Z resztą nowa *Revolucja* znalazła wiele w *Helwecyi* stronników, znajdując się jednak przeciwnicy, lecz polegający zupełnie na umiarkowaniu *G. Montchoisi* komenderującego w środku *Helwecyi*.

Kantor tej Gazety jest na *Ulicy Sto-Jakubskiej* w *Kamienicy JP. Hangla* Nro 11. pod znakiem *Określu na pierwszym piętrze.* — Exemplarz kosztuje gr. 20.

Zaszła *Revolucja* była tajemnie kierowaną przez sprawującego interessa *Francuskie Ob. Pichon*.

Kommissja tymczasowa *Wykonawcza* składa się z *Obywatelów Glaire. Dolder, Savary, Frisching, Müller, Gschwend i Finsler.*

Oberlin pojechał nazad do *Solothurn*, gdzie dawniej handlem się bawił. *Sekretan* i *Laharpe* który przez swój osobliwy charakter szcunek żyłkali, wyjadą także, niewiadomo jednak dokąd.

W *Proklamacyi* *Generala Moreau* znajdując się między innemi następujące wyrazy: „*Ludu Helwecki!* Wy byliście zawsze wiernymi naszymi sprzymierzeńcami; lecz mocniejszy nas dziś węzeł łączy, węzeł wspólnej niepodległości. Już po waszej wolności gdyby *Francja* obciążoną została. Wasz ucisk nie byłby momentalny. *Helwetowie*, w was pokładam moją ufność, i na waszą pragnę zaśluzyc. Wiem iż cierpicie, lecz dajcie mi poznać wasze dolegliwości, a razem około ich ulżenia pracować będziemy etc.

Od granic *Włoskich* dnia 12. *Stycznia.*

Wojśka *Francuskie* we *Włoszech* są w tym sposobie rozłożone: 300. ludzi pod *Generalem Poisson* stoi w *Porto Maurizio*, przeszło 2000. stoi w mieście i *Kiełtwie Oneglia*, 1700. w *Pieve*, 400. między *Loano* i *Pietra*, 3000. w *Finale*, 4000. w *Sawonie* etc. etc. Oprócz tego *Francuzi* mają rozciągnięty kordon od *Finale* aż do *Genui*, a załoga miasta tego do 12. tysięcy ludzi powiększoną została.

General Massena oczekiwany jest na dzień 20. do *Nicei*, z korpusem 4000. *Grenadyerow*. Od czasu przybycia wodza tego, wielkie poruszenia w całym *armij* widzieć się dać.

Dowódca *insurgentow* w kraju *Rzymskim* *Brat Diabła* jest *Franciszkanem*.

Węgier pędzą do *Włoch* na opatrzenie w żywność fortec tamtejszych 5000. wołow, 2000. krow, i 10. tysięcy świń.

DONIESIENIA.

Pewny młodzieniec umiejący z reguły trzy języki, to jest: *Francuski, Włoski* i *Niemiecki*, iako też do utrzymania korespondency w tych trzech językach zdolny, będąc inż. dawniej umieszczonym za *Gubernera* do dzieci, *Sekretarza*, podróżnego, *Komisanta*, co okaże z zaświadczeń zadowolonych do przekonania o gorliwości i pośpiechach w niczym zarzut niemaących; najlepiej życzyłby sobie być użytym do podróży, to jest być towarzyszem w teście jakimś *Wielkiemu Panu*, albo sprawować interessa handlowe. Takowy rodzaj miejsca przyjąłby z ochotą tym bardziej, ponieważ obchodzący *Włochy, Szwajcary, Niderlandy* i *Niemcy* zna obyczaje i zwyczaje tych *Narodow*. — Mieszka w pałacu *Podkańskich* u *P. Expeditora Duckert*.

Franciszek Tomaszewski właściciel wsi *Rówow* w parafii *Łaskarzewskiej* w *Cyркуle* *Radzyńskim* położony, poszedł rokiem przed *Revolucją* od żony i dzieci, niedając o sobie żadnej wiadomości do tych czas; prosi strapioną żonę z sierotami, żeby łaskawie ludzie którzyby o nim wiedzieli, raczyli dać wiadomość do *Kościółta* *parafialnego Łaskarzewskiego* w *D. JX*. *Dziekana* *Tarkowskiego* *Proboszcza*. *Expens* pocztę nadgrodzi się, a za uczynność wdzięczność ofiaruje.

Sławne pigułki na wygubienie *Szczurów* i *Myśli* dostać można u *P. Krebsowey* a terazniejszy *Magrowey* w *kamienicy* *Żubalskich* Nro 172. prosto krzywego koła, stoik po złt. 2. — Taż *P. Magrowa* polada sekret wywabienia płam z sukna i jedwabnych lub innych jakichkolwiek materyi.